

ВІДГУК
офіційного опонента — доктора педагогічних наук,
професора кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Юника Дмитра Григоровича
на дисертаційну роботу Каурова Павла В'ячеславовича
«Формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів
музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних
технологій», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 — Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Вивчення тексту дисертації Каурова Павла В'ячеславовича та опублікованих ним наукових праць дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дослідження та визначення відповідності дисертаційної роботи «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами та темами.

Оновлення законодавчої бази в освітній галузі упродовж 2017-2024 рр. спричинило подальші зміни і у системі мистецької освіти. Ці процеси стали причиною розробки нових типових навчальних програм, робочих навчальних планів у закладах освіти для удосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців до практичної роботи з учнями. З цієї позиції актуальність проблеми формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій зумовлена сучасною парадигмою мистецької освіти. Сучасність виконаного дослідження підкреслюється тим, що у його змісті враховано міждисциплінарні зв'язки, специфіку виконання скрипкових творів, а також досягнення психолого-педагогічної науки.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертація є складовою плану науково-дослідної роботи кафедр теорії та

методики музичної освіти, хорового співу і диригування й кафедри інструментального та оркестрового виконавства Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова та складає частину наукового напрямку «Вдосконалення музично-естетичного навчання учнівської молоді у різних ланках мистецької освіти». Тему дисертації затверджено Вченою Радою НПУ імені М.П.Драгоманова (протокол № 3 від 30. 09. 2021 р.).

Мета дослідження досягнута, а завдання вирішені у повному обсязі, що дає підстави для представлення роботи до публічного захисту.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна.

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації, отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджується використанням загальнонаукових, теоретичних та практичних методів дослідження. Тему дослідження розглянуто всебічно та досконало. Логічна структура роботи визначається її метою, сформульованими науково-практичними завданнями. Основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються науковою новизною, адже *вперше*:

- здійснено цілісне дослідження формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;

- розкрито сутність поняття «досвід скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій»;

- обґрунтовано структуру досвіду скрипкового виконавства в студентів факультетів мистецтв із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, який включає: мотиваційно-гедоністичний, виконавсько-фаховий та рефлексивно-перетворюючий компоненти;

- розроблено методику формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фахового навчання на засадах особистісно-орієнтованого, компетентісно-конструктивного, інформаційно-креативного підходів тощо.

Заслужують схвальної оцінки розроблені педагогічні умови: педагогічне стимулювання спрямованості скрипкової підготовки майбутніх учителів музики на оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями; педагогічне забезпечення інформаційної основи скрипкової підготовки в якості важливого чинника інтеграції в цьому процесі навчальних курсів, а також педагогічного інструментарію, що включає комп'ютерні технології, побудовані на сучасних інформаційно-комунікаційних засобах навчання, поєднаних із методами і засобами мистецького навчання; педагогічне забезпечення формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фахової скрипкової підготовки.

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що його теоретичні висновки та експериментальні результати можуть слугувати основою для оновлення змісту навчальних курсів з методики мистецької освіти, розробки методичних рекомендацій з формування інтерпретаційних умінь студентів факультетів мистецтв у процесі навчання гри на скрипці. Виділені специфічні особливості підготовки студентів факультетів мистецтв до формування означеного феномену з урахуванням національних, ментальних і культурних особливостей дозволяють інтегрувати результати дослідження у світове освітнє мистецьке середовище.

Окремі результати дисертаційної роботи впроваджено в навчально-виховний процес студентів факультету мистецтв імені Анатолія

Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (довідка № 256 від 23.05. 2024 р.), Волинського національного університету імені Лесі Українки (довідка 03-24/03/1421 від 17.05.2024 р.), Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 01-12/78 від 20.05.2024 р.). Упровадження основних результатів дослідження підтверджує їх прикладну значущість для формування інтерпретаційних умінь студентів факультетів мистецтв у процесі фахової скрипкової підготовки.

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення такого типу наукових праць.

Дисертаційна робота Каурова Павла В'ячеславовича охоплює дослідження широкого кола питань, які знайшли відображення у відповідній структурі та змісті. Дисертація має традиційну структуру та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст роботи викладено на 222 сторінках.

У ***Вступі*** обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми, сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів (с. 19-26).

У першому розділі — ***«Науково-теоретичні основи формування досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій»*** — здійснено теоретичне обґрунтування означеної проблеми, розкрито сутність й специфічні особливості досвіду скрипкового виконавства студентів факультетів мистецтв, а також застосування інформаційно-комунікаційних технологій як сучасний тренд мистецької освіти.

У результаті проведення історичного аналізу дослідження обраної

проблеми з'ясовано, що:

- використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі інструментальної підготовки студентів музично-педагогічних ЗВО сприяє здатності студентів до самонавчання й активізує їх пошуково-виконавську діяльність;

- застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі інструментальної підготовки студентів музично-педагогічних ЗВО комплексно розвиває особистісні якості студентів, які включають здатність до творчої мистецтвознавчої або методичної дискусії, уміння й навички наукового спілкування;

- використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі інструментальної підготовки студентів музично-педагогічних ЗВО створює передумови для розвитку творчого мислення, для якого характерним є оригінальність, гнучкість та рефлексивність, оскільки дозволяє необхідну кількість разів прослуховувати, аналізувати, оцінювати різноманітні форми занять із подальшим корегуванням результатів;

- застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі інструментальної підготовки студентів музично-педагогічних ЗВО збагачує персональний досвід студентів у галузі скрипкового виконавства за рахунок повторного прослуховування, аналізу й подальшої самокорекції власних прилюдних виступів.

У другому розділі — **«Структура досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва і констатація стану її сформованості»** розглянуто компонентну структуру та педагогічні умови формування досвіду скрипкового виконавства у студентів факультетів мистецтв та проведено діагностування рівнів сформованості означеного феномену.

На особливу увагу заслуговує визначення Кауровим Павлом

В'ячеславовичем структури досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва яка містить: **мотиваційно-гедоністичний, виконавсько-фаховий та рефлексивно-перетворюючий компоненти**. Кожен із цих структурних компонентів включає елементи, які характеризують і розкривають їх сутнісні ознаки.

Мотиваційно-гедоністичний компонент охоплює глибокий стабільний інтерес до музично-педагогічної діяльності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, до мистецької діяльності, стійке прагнення до впровадження художніх цінностей, через гедоністичний ефект в середовище підростаючого покоління, адже мотивація — це спонукання, що викликає активність організму й визначає її спрямованість. Мотиваційно-гедоністичний компонент представлений стійкою зацікавленістю майбутньою професією та розвитком мотиваційної сфери, що формує установку на інструментально-виконавську діяльність.

Виконавсько-фаховий компонент включає використання вчителем музичного мистецтва інтерактивних методів спілкування, скерованих на творчу взаємодію та на ціннісне ставлення до музичного виконавства. Він характеризує готовність студентів факультетів мистецтв до включення в активні форми музично-виконавської діяльності. Охоплюючи психолого-педагогічні та мистецтвознавчі знання, уміння та навички, виконавсько-фаховий компонент розкриває творче використання досвіду скрипкового виконавства із застосуванням інформаційної комунікації.

Рефлексивно-перетворюючий компонент представлений готовністю та здатністю до критичного осмислення, адекватного оцінювання результатів музично-педагогічної діяльності, вибору кращих способів професійної діяльності, розвиненою здатністю до педагогічної та мистецької рефлексії. Рефлексія пов'язана з осмисленням людини себе як цілісної особистості, що сама реалізує і розвиває власну індивідуальність. Отже рефлексія, означає самоспостереження, яке спрямовує свідомість на

відтворення в мовленні (думках та бажаннях) інтелектуальних й емоційних почуттів, які визначають ставлення особистості до себе самого;

У третьому розділі — *«Перевірка ефективності методико-технологічної моделі формування досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій»* описано установчо-цільовий етап формувального експерименту та висвітлено динаміку формування досліджуваного феномену.

Слід позитивно відмітити представлену методико-технологічну модель формування досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій, яка охоплює три етапи досягнення поставленої мети.

5. Повнота викладу результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях.

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи Каурова Павла В'ячеславовича достатньо повно відображено в 8 одноосібних публікаціях, 2 з яких надруковано в провідних фахових виданнях України з педагогіки, 1 – у міжнародному науковому виданні, 5 — у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

6. Дискусійні положення/зауваження до дисертації.

У дисертаційній роботі Каурова Павла В'ячеславовича є певні недоліки, що викликають зауваження дискусійного характеру.

1. У дисертаційному дослідженні досить повно викладено теоретико-методологічне підґрунтя обраної проблеми. Проте, у дисертації варто було б висвітлити напрями творчого втілення прогресивних зарубіжних методик формування досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій.

2. Перший розділ дисертації містить досить змістовне розкриття

наукових підходів, які становлять методологічну основу дослідження. На нашу думку, доцільно було б більш повно розкрити специфіку творчо-ціннісного підходу до формування досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій.

3. У роботі обґрунтовано педагогічні умови, реалізація яких забезпечує формування досвіду скрипкового виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій. Доцільно було б більш детально висвітлити серію завдань, спрямованих на актуалізацію педагогічного стимулювання реалізації цих умов.

4. У процесі проведення дослідно-експериментальної роботи Кауровим Павлом В'ячеславовичем впроваджена авторська методика формування в студентів факультетів мистецтв особистісної установки на перманентне удосконалення рівня скрипкового виконавства. Залишилось не зрозумілим: Яким чином досягалась «активізація позитивно-емоційного фону» з їх відчуттям й усвідомленням сенситивної цінності?

5. Характерною особливістю виконаного дисертаційного дослідження є деталізація значного обсягу теоретико-методологічного матеріалу з обраної проблеми. З метою кращого розуміння науково-творчого задуму автора щодо обґрунтування важливих категоріальних понять та уникнення поодиноких дублювань, доцільно було б спрямувати їх розкриття у відповідності до розділів, обумовлених змістом і структурою роботи.

У цілому, викладені зауваження не зменшують теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи, до того ж, окремі з них можуть бути враховані у подальшій роботі автора.

7. Загальні висновки.

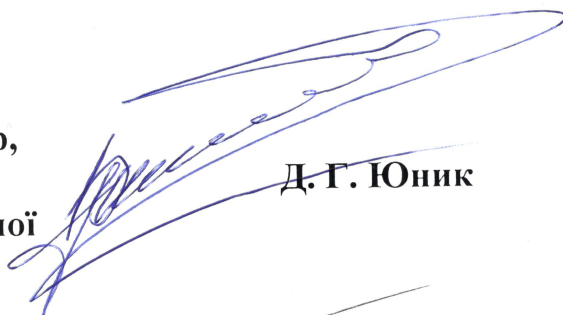
Отже, дисертаційна робота ***«Формування досвіду скрипкового***

виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» є самостійною, завершеною науковою працею, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9–18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її автор — **Кауров Павло В'ячеславович** — заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 — Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

24.06.2024 р.

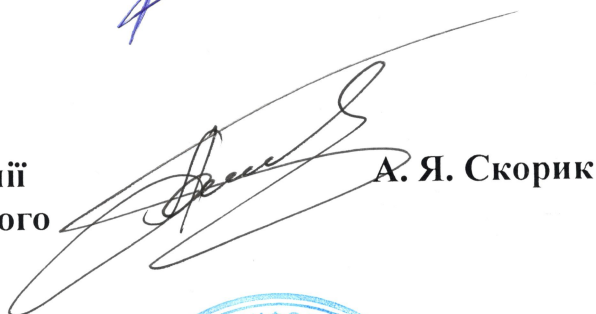
Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та історії
музичного виконавства Національної
музичної академії України
імені П. І. Чайковського

Д. Г. Юник

Проректор з наукової роботи
Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського

А. Я. Скорик

